

STORTINGET

Representantforslag 58 L

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Seher Aydar og Bjørnar Moxnes

Dokument 8:58 L (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Seher Aydar og Bjørnar Moxnes om avgradering av EOS-utvalgets sammendrag av sluttrapporten om Frode Berg-saken

Til Stortinget

Bakgrunn

I 2021 behandlet Stortinget Dokument 7:2 (2020–2021) Særskilt melding fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) om graderte opplysninger, også kjent som Frode Berg-saken. Saken ble behandlet i den særskilte komité for å behandle Særskilt melding fra EOS-utvalget (Dokument 7:2 (2020–2021)). I forbindelse med behandling av saken sendte EOS-utvalget et kort sammendrag av den graderte rapporten til den særskilte komité, som EOS-utvalget mente kunne offentliggjøres. Den særskilte komité valgte enstemmig å be Stortingets presidentskap om å anmode Forsvarsdepartementet om å avgradere sammendraget. Denne anmodningen ble ikke etterkommet av Forsvarsdepartementet.

Stortinget har imidlertid anledning til å fatte vedtak om avgradering i lovs form. Et slikt forslag ble fremmet av det daværende mindretallet i Stortingets presidentskap i Innst. 372 L (2020–2021), men fikk ikke flertall.

Forslagsstillerne viser til at de norske etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjenestene disponerer svært inngripende maktmidler, og mener det er avgjørende for demokratiet, rettsikkerheten og menneskerettighetene at det føres kontroll med disse tjenestene.

Forslagsstillerne viser til at flertallet i den særskilte komité, bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt, i Innst. 499 S (2020–2021) fastslo at manglende offentliggjøring av EOS-utvalgets sammendrag av sluttrapporten

«gjør Stortingets mulighet for kontroll vanskelig, og er egnet til å svekke tilliten til de helt nødvendige hemmelige tjenester».

Flertallet konkluderte også med at daværende

«forsvarsminister Frank Bakke-Jensen sitt unødvendige hemmelighold er kritikkverdig, fordi det svekker EOS-utvalgets kontroll, den offentlige debatten og dermed tilliten til de hemmelige tjenestene».

Forslagsstillerne viser videre til rapporten fra utvalget til å utrede Stortingets kontrollfunksjon (Harberg-utvalget), jf. Dokument 21 (2020–2021), som blant annet tar for seg Stortingets behandling av rapporter fra Riksrevisjonen som inneholder gradert informasjon. Utvalget konkluderer blant annet med følgende:

«I den grad en rapport inneholder graderte opplysninger som medfører at rapporten ikke kan offentliggjøres i sin helhet, forventes det at Riksrevisjonen utarbeider en versjon av rapporten hvor graderte opplysninger er unntatt, og som for øvrig er så fullstendig som mulig.»

På generelt grunnlag konkluderer utvalget også med at

«selv om informasjonseier bestemmer graderingen, har informasjonseier like fullt en forpliktelse overfor offentligheten som må hensyntas».

Forslagsstillerne viser videre til at det samme flertallet i den særskilte komiteen i Innst. 499 S (2020–2021)

mente at de samme hensyn som Harberg-utvalget viser til i forbindelse med rapporter fra Riksrevisjonen, også gjør seg gjeldende for behandling av rapporter fra EOS-utvalget som inneholder gradert informasjon.

Forslagsstillerne mener de ovennevnte hensyn som taler for avgradering av EOS-utvalgets sammendrag av sluttrapporten, fortsatt gjelder.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Vedtak til lov

om avgradering av dokument, overlevert Stortinget 24. mars 2021 i forbindelse med Stortingets behandling av

Dokument 7:2 (2020–2021) Særskilt melding fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) om graderte opplysninger

§ 1

Sammendraget av EOS-utvalgets graderte sluttrapport, overlevert Stortinget 24. mars 2021 i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 7:2 (2020–2021) Særskilt melding fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) om graderte opplysninger, avgraderes.

§ 2

Loven trer i kraft straks.

§ 3

Loven oppheves en måned etter ikrafttredelse.

21. desember 2021

Geir Jørgensen

Seher Aydar

Bjørnar Moxnes